

Péntek, 1978. november 10.

Barátságvonattal Odesszába (2.)

Majális a Szeged utcáiban

Reggel hétkor pattogó ritmusú indulóra ébredünk. Nagy zökkenéssel áll meg a vonat. Kotovszkban vagyunk. Az elő nagyobb város Odessza megyében. A pályaudvar teljes díszben. Üdvözlő szavak, felnőttek és diákok lelkes integetései, majd mindez megismétlődik három órával később Razgelnajában. Imár legalább öt órája halad vonatunk Odessza megyében, és még mindig két órát kell várni, hogy a megyeszékhelyre érjünk. A szívélyes fogadtatást mindenütt a nagy létszámú delegáció vezetője, dr. Szucsán Sándor, a szentesi járási pártbizottság első titkára köszöni meg, és ő tör a kenyérből, hogy sóval ízesítse — Odesszában is először.

Egyenruhás tengerésztanulók sorfala mellett gördül be a vonat az odesszai állomásra. Dolgoznak a filmesek, a tévések, a fotóriporterek. A hangszórón keresztül szívélyesen üdvözik a barátságvonat valamennyi tagját: „A barátságvonat a párt- és tömegszervezetek, Csongrád megye és Szeged testvérváros munkásközösségeinek képviselőit hozta el hozzánk. Kenyérrel és sóval, virággal és örömteljes mosollyal köszöntjük kedves vendégeinket.”

Régi ismerősök szorítanak kezét egymással, barátok ölegetik egymást. A fogadás után három szállodában szállásolják el a barátságvonat utasait. Az elkövetkező egy héten az Arkadia, az Odessza és a Csornoje More ad otthont a barátságvonat utasainak.

Másnap délelőtt a politikai delegáció vezetői valamennyiünk nevében megkoszorúzzák a Lenin-emlékművet, és elhelyezik virágaikat a Forradalom Harcosai emlékműnél is.

A koszorúzás pontban tíz órakor kezdődik. A kitűnő katonazenekar elhallgat és a hangszórókon keresztül meg-

szólal a Kreml toronyórája, majd felcsendül egy dal. Az énekes bizonyára a hazáról, a hősről énekel. A szovjet és magyar himnusz csak néhány órával később, a tengerparton hallom, amikor az ismeretlen matróz emlékművét koszorúzza meg a delegációnk.

Délután végiglátogatjuk a szépen rendezett kiállításokat, este pedig az Ukrán Színházban ünnepi esten és koncerten veszünk részt.

Másnap a Lenin-füvészparkban fiatal fákblól és cserjékből ligetet telepít mintegy száz Csongrád megyei küldött. Az előkészítés szervezett munkára vall. Ásók, gereblyék és fekete-fehér vászonkesztyűk várják a faültetőket. Na, meg a helyi televízió munkatársai. De hogy a jelentős eseményt majd otthon is láthassuk, az Odesszában dolgozó magyar filmesek, Timár István rendező vezetésével, szintén filmre veszik a jókedvű és gyors munkásokat. Nem telik bele háromnegyed óra, és új liget található a szépen gondozott parkban. És emléktábla hirdeti: „Ezt a ligetet Odessza és Csongrád megye dolgozóinak barátsági hete tiszteletére ültették.” G. I. Jervas, a városi tanács elnökhelyettese arról beszél, hogy ez a liget a két város barátságát szimbolizálja, azután pedig megköszöni a munkát.

— És az ásó? — kérdezi mögöttem valaki, kacintva az egyik szervezőre.

— Szüvenir — válaszol az illető. Az ásók azonban maradnak, a kesztyűk pedig emlékként őrzik a faültetés rövid történetét.

A város zászlódiszben. A transzparensek a megbont-hatatlan szovjet és magyar barátságot éltetik. Magyar és szovjet nyelvű feliratok váltakoznak, a Szeged utca bejáratánál lévő házban pedig Szeged városának címere.

Amikor a Szeged utca tor-

autóbuszunk, az odesszaiak ezreivel találjuk szembe magunkat. A zenekar a jól ismert Drága föld című dalt játssza éppen, majd a magyar delegáció, dr. Koncz János és Papp Gyula vezetésével nekivág a mintegy másfél kilométer hosszú Szeged utcának. Kétoldalt az odesszaiak sorfala, és százötvenkét méterenként egy újabb zenekar. Felváltva játszanak népdalokat és beate. Körülöttük elsősorban fiatalok, de amint az egyik gyűrű mögé pillantok, éppen egy jó övenes férfi „ad elő” valamilyen orosz táncot egy ismeretlen dzsesszszámmra.

A Szeged utca végén köszöntők és ünnepi kultúrőrök. Ekkor kerül sor az emlékkő leleplezésére is. Odessza — Szeged testvérvárosok — hirdeti a virágokkal övezett emlékkő.

Az úttörők már nyakendőjükkel kedveskednek, és riportlant sem kell sokáig keresni. Maga jelentkezik.

Az illető részt vett Szeged felszabadításában. Egy tüzeres felderítőosztágnak volt a parancsnoka.

— Az ágyúkkal egy tuta-jon keltünk át a folyón — mondja Kapstik —, és felállítottunk egy megfigyelőállást. Amikor kimásztunk a Tiszából, mocsokosak, vízsek voltunk, de két fiatal aszszony egy házba invitált, ahol megmosdhattunk. 1970-ben turistaként jártam Szegeden, de annyira megváltozott a város, hogy már nem ismertem fel az átkelés helyét.

Amikor három óra múlva gyalog visszafelé indulok a Szeged utcán, már mindenütt az összevegyült tömeget találom, köztük a magyarokat is, kabátjuk hajtókáján a barátságot hirdető jelvénnel. Néhány órával ezelőtt még zúgott a „druzsba, druzsba”, most baráti kézfogások jelzik mindazt. Az egyik sátorban teát mérnek, a másik előtt a kicsik toporognak. A sárkánnyal való viadalt mutatják éppen a bábosok, odébb néhány házzal egy erősítővel jól felszerelt zenekar játszik.

Azt mondják az odesszaiak a Szeged utcában minden évben van valamilyen majális más utcák is tanulhatnának tőle. Ez a mostani mindenestre parádés és emlékeztetés majális volt, és sok örömet szerzett időseknek, fiataloknak egyaránt.

Polner Zoltán

(Következik:

Színházi esték Odesszában)

Kulturális rendezvények a nyáron

Országos minisztériumi tanácskozás Szegeden

A nyári kulturális rendezvények volt a témája annak a tanácskozásnak, amelyet tegnap, csütörtökön rendeztek Szegeden, a Tisza-szállóban. Az országos jellegű megbeszélést a Kulturális Minisztérium szervezte; a megjelenteket Bányainé dr. Bir-kás Mária, a szegedi városi tanács elnökhelyettese köszöntötte, majd Orosz László, a Kulturális Minisztérium főosztályvezetője tartott beszámolót.

Az utóbbi időben megerősödött nyári rendezvények jól egészítik ki a hivatásos kulturális intézmények tevékenységét, megfelelő színvonalat képviselnek, s ahol ilyen van, ott jelentős az idegenforgalmi vonzásuk is. Eppen ezért a jövőben még nagyobb gondot kell fordítani a rendezvények szervezésére. A gazdag színvonalas kulturális eseményeket felsorakoztatató nyári két hónap része lett a művészeti folyamat egészének, s mint ilyen, betöltötte az úgynevezett uborkaszegzont — hangoztatta az előadó. — A közművelődés ezen területének jelentősége azért is rendkívüli, mert a szokásostól eltérő körülmények között — szabadtéri színpadokon, tereken, üdülőhelyeken — valósul meg, kilépve a hivatásos intézmények keretei közül — igaz, néha még erőltetetten. Je-

lentősek ezek a rendezvények azért is, mert közép-európai viszonylatban olyan programrendszert építettek ki — főleg a próza, az opera és a táncművészet területén —, amilyenrel kevesek büszkélkedhetnek. Nem véletlen adatok szerint az idei nyáron 500, különböző műfajú produkciót mutattak be az országban, ezeket körülbelül másfél millióan tekintették meg. Ha figyelembe vesszük, hogy mindez két hónap alatt zajlott, szemben a színházi évad kilenc hónapjával, akkor megállapítható: nyáron jóval nagyobb a közönség érdeklődése. Szeged a 17 szabadtéri előadással országosan a második helyen áll.

A szabadtéri programok is csatlakoztak az általános művelődési követelményrendszerhez, ennek előírásai kötelező érvényűek a nyári programokra is. A fellendülést kiváltó okok között szerepel a kulturális decentralizáció — megerősödtek a helyi irányító szervek, sajátos, máshol nem levő rendezvényeket igyekeznek kialakítani. A városok között Szegedet ebben a törekvésben a több műfajú monumentális jellemzi. Új utakat keresve nyitogatják a hagyományos opera kereteit. Ami a rendezvények tartalmát illeti, mérhető a törekvés a népi és történel-

mi hagyományok ápolásában — ezen a területen Szegedet az élenjárók között tartják számon. A mai, a kortárs művek műsorra tűzésének szorgalmazása nyáron is érvényes. Nem lehet beérni azzal, ahogyan a nyári események, rendezvények a mai életet tükrözik, ábrázolják.

Mitől műhely az adott rendezvény? Mindenekelőtt attól, ha van sajátos koncepciója, megfelelő irányító, művészeti és technikai gazdája. Szükség van szervezettebb, előrelátóbb munkára ezen a területen is, valamint tartalmi felfrissítésre, művészeti profilok tisztázására, kialakítására és véglegesítésére — erre a művészeti politika megfelelő alkalmazása eddig is bevált. Ennek értelmében kell támogatni Csongrád megyében a tanyaszínházat.

Az amatőr művészeti kérésekről a tanácskozáson Tótpál József, a Kulturális Minisztérium főosztályvezető-helyettese, a közpözüvészeti rendezvényekről pedig Csorba Géza, a közpözüvészeti osztály vezetője számolt be. Délután hozzászólásokkal, vitával folytatódott az egész napos tanácskozás, amelyen ott volt Szabó G. László a megyei tanács elnökhelyettese és dr. Sebe János, a megyei pártbizottság osztályvezető-helyettese is.

Egyenfarmer és bunda

Nemrégiben úgy adódott, hogy ismét iskolapadban ültem. A leghatós, vendégeknek fönttartott helyek egyikén végig néztem-hallgattam a harmadikos gimnazisták egyik óráját. Figyelme- se, okosak voltak ezek a felnőtt fiúk, lányok. De most nem is erről a lényegről, tartalomról akarok beszélni, hanem valami formáságról: megjelenésükről.

Szememmel végigpáztáztam az osztály öltözetét. A kült ellensége volt a divat-köpenyekből megannyi farmernadrágos, nyurga lábnyúl a padok alá. Nem vagyok szakértő, de gyanítom, egyikőjük sem adta alább valamilyen márkás anyagnál. És most nem az elitőlő szavak kíváncsoznak ki belőlük. Magam is híve vagyok

a farmernak, a fiúk, lányok mindennapi viseletként meg egyenesen praktikus holminak tartom. Elnyűhetetlen darab, így bizonyára megéri az árát. Hogy melyik diák szüleinek kellett mélyebbre nyúlnia a pénztárcába, hogy meglegyen az a nadrág, csodálatozóképpen nem volt rájuk egyikőjükre sem. Mindannyiuknak tellett rá.

Az „én időmben” — úgy tizenhat éve — az iskolaestmenet volt a divat. A kült ellensége volt a divat-köpenyekből megannyi farmernadrágos, nyurga lábnyúl a padok alá. Nem vagyok szakértő, de gyanítom, egyikőjük sem adta alább valamilyen márkás anyagnál. És most nem az elitőlő szavak kíváncsoznak ki belőlük. Magam is híve vagyok

iskola törvényét, ma is őrzik az osztályfőnöki figyelmeztetés emlékét.

Ezeknek a diákoknak van köpenyük, olyan, amilyen a bolt választékából megtehetik nekik, de nincs előírás megkövetelte egyensapka, egyenruha, felnőttek által rájuk erőszakolt „egyenkűlő”.

Most van egyenfarmer, Önként öltik magukra, szívesen. Mert érvényesültek megtartva nem akarnak ám ők sem mások lenni „a banda” többi tagjánál. Túlöltözöttek meg éppen nem, hiszen a serdülő közösségnek is megvannak a maguk törvényei. Csak hagyni kell, hadd érvényesüljenek. Az nem elég, ha csak a pedagógusok vannak tisztában mindezzel. Tudnia kell a bókész, gyereket karácsonyfaként „földszít” szülőnek is, hogy jószándéka ellenére árt, amikor különösen drága, nagyon föltűnő holmikat aggat lányára, fiára.

Veszélyeztetett lehet az ilyen gyerek is: megeshet, hogy a többiek kiközösítik „mássága” miatt. Nem éppen lélekerősítő érzés. És számolnia kellene a fiatalok öntörvényével — no persze a szülők pénztárcájával szintén — az iparnak és a kereskedelemnek is. Aligha válik a 9600 forintos panofix bunda a bakfisok „egyenkabátjává”, de az öt-hétezer forintos irha- és báránybunda sem, amelyet az Éva konfekcióbolt kínál nővé félben levő leányoknak. (Jóllehet, egy fiatalos, divatos szabású, nem gyűrődő 1200 forintos kabátot szívesebben hordanának.)

Nem akarok én több szót vesztegetni a külsőre, mint amennyit megérdemel. De ha a tehetőség vagy a rosszul értelmezett gyerekszeretet fölborítja a józan aránvéreket, a magas ár, a különlegesség hátterbe szorítja a jó ízlést, a praktikusságot, az a „belbecs” torzulására vall. És ez már a lényeg, az emberi tartalom.

Chikán Ágnes

Megjelentek az 1979. évi naptárak

Megjelentek az 1979. évi naptárak. 1979-re 67-féle művészeti naptárt adtak ki, 90 ezer példányban — közölte Páczter Ferenc, a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalatának igazgatóhelyettese csütörtökön a Zeneművészek Klubjában tartott sajtótájékoztatóon. Magyarországon a felszabadulás után, az ötvenes évek közepén kezdődött meg a művésznapár-kiadás, 1957, és 1958. évre még csupán egy-egy típus készült, 8-10 ezer példányban. Az utóbbi húsz testtendőben csaknem ezerféle naptár jelent meg, mintegy 10 millió példányban.

Az új naptárak — a Kosuth, a Révai, a Glóbus, az Olszet és a Szekszárdi Nyomda, valamint a Papírárú-készítő Ipari Szövetkezet gyors munkájának eredményeként — kevés kivétellel már forgalomban vannak. Ugyancsak elkészültek a vállalatok megrendelésére készült, a magyar árukat, művészeti értékeket népszerűsítő és nem utolsósorban a magyar nyomdaipar színvonalát hirdető reklámnaptárak is.

A művészeti naptárak kétharmadát képzőművészeti, egyharmadát fotóművészeti alkotások díszítik. A Magyar Tanácsköztársaság 60. évfordulójára kiadott naptár oldalain a Magyar Tanácsköztársaság idején megjelent 13 plakát, s Poór Bertalan, Uitz Béla, Bíró Mihály ismert

grafikái láthatók. A Kódex falinaptár — amelynek tavaly világszerte nagy sikere volt — 25 ezer példányban jelent meg. A klasszikus magyar festőket bemutató sorozatban ezúttal Munkácsy műveiből szerkesztettek naptárt. Nagy érdeklődésre számíthat a magyar muraliák naptára, amely az építészhöz kapcsolódó képző- és iparművészeti alkotásokat ábrázol. Kiadták a magyar huszárság múltját színes grafikákkal ismertető fali naptárakat is. A tavalyinál lényegesen több példányban adták ki faplasztikával, kerámiával, tűzzománcal, fém-domborítással díszített naptárakat. Újdonság a népművészeti naptár: Korniss Péter színes művészi fotói 14 nagyméretű lapon Magyarország legszebb népviseleteit ismertetik meg. A határidő-naplók közül figyelmet érdemel a Féműves iparművészeti tárgyak színes felvételeit tartalmazó naptár.

A 45-féle művészeti reklámnaptár közül a Hungarotex Textilkülskereskedelmi Vállalat és Iparművészeti Múzeum textilremekeinek színes reprodukcióit, az Országos Takarékpénztár régi bankjegyek és pénzverdék grafikáit, régi érmék reprodukcióit tartalmazza. Budapest színezett, XV. századból származó metszete a Magyar Optikai Művek naptárán látható.

Új vetélkedősorozat indul a televízióban

Szegediek is szerepelnek majd

Új vetélkedősorozatot indít a Magyar Televízió. A vetélkedő címe: „Mi és Ti”, s ami újszerű benne, az a következő: egy-egy városból férfiak és nők mérik össze tudásukat, ügyességüket és csupán az adás napján, délután derül ki, hogy a megjelölt két városból — sorolás alapján — melyik helyen versengenek a nők és melyik városban a férfiak. A Rádióújság 44. száma ismerteti bővebben a vetélkedő lényegét, lebonyolítását. Az ismertetésből azt is megtudjuk, hogy „egyetlen alkalommal sem tudjuk majd, kik és hányan lesznek játszótársaink, sőt: még azt sem, hogy hol játszanak férfiak és hol nők.”

Az első vetélkedő lebonyolítására ma, pénteken este kerül sor a televízióban és az első két városban, Mis-

kolcon és Kecskeméten. Ezt az első versengést azért is érdemes figyelemmel kísérnünk, mert egy hónap múlva, a harmadik fordulónak Szeged és Pécs asszonyai, lányai, illetve férfiak — ez csak az adás napján derül majd ki — mérik össze erejüket.

A Csongrád megyét érintő vetélkedő előkészítését a szegedi városi tanács vb művelődésügyi osztálya vállalta, s mindazokat, akiknek segítségére, közreműködésére számíthatnak, tegnap délutánra hívták meg a városi tanács terében tartott megbeszélésre.

Tóth Attila és Juhász Pál, a művelődésügyi osztály főelőadói adtak tájékoztatást az előkészületekről. A vetélkedő harmadik fordulójának szegedi színhelye a Sportcsarnok lesz, Pécsen szintén

a sportcsarnokból közvetíti a versenyt a televízió. A központ a tv 1-es stúdiója. A játékok Vitray Tamás, Szilágyi János és Antal Imre vezeti.

Hogy a két város, Szeged és Pécs versengése valóban érdekes, szórakoztató legyen, ahhoz szükség van a szegedi kulturális, felsőoktatási intézmények, üzemek, gyárak és mindenekelőtt a játékoskedvelő, vállalkozó szellemű nők vagy férfiak segítségére. A játékokban különböző felkészültség nélkül vehetnek részt a jelentkezők, a verseny tét nélkül. Tehát nincsen vesztes csapat, város. A győzelmet az jelenti, melyik csapat az ügyesebb, rátermettebb. Az igazságos döntés érdekében negyven tagú társadalmi zsűri figyeli majd a játékot a stúdióban.